

A rendőrség szerepe a gépjárműsport-rendezvények nézőinek biztonságában

The Role of the Police in Ensuring the Safety of Spectators at Motorsport Events

Kovács Judit Tímea
szerző

csoportvezető, rendőr százados
Pest Vármegyei Rendőr-főkapitányság,
Közlekedésrendészeti Főosztály
Balesetmegelőzési és Szakhatósági Csoport
Email: KovacsJT@pest.police.hu

Bevezetés

Hazánkban a látványcsapatsportágak népszerűsége mellett állandó figyelem övezi a gépjárműsportot is. A zárt, épített versenypályán rendezett versenyeken kívül népszerűek a versenyzés céljából lezárt közutakon és magánutakon, vagyis ideiglenes versenypályán szervezett események is. A nézők biztonsága szempontjából ez utóbbi nagyobb veszélyt hordoz magában. A közelmúltban a gépjárműsporttal összefüggésben történt jogszabályváltozás, a gépjárműsporttal kapcsolatos sportrendészeti feladatok a nézők életét és testi épségét veszélyeztető kockázati tényezőket hivatottak mérsékelni, minimalizálni. A szerző bemutatja a jogszabálmódosítást, a változással összefüggő sportrendészeti feladatokat, és bemutat olyan tényezőket, amelyek hátráltatják a rendőrség feladatellátását.

Introduction

In Hungary, alongside the popularity of spectator sports, motorsport also gets significant attention. In addition, not only races held in closed tracks are favoured: events organized on temporarily closed public or private roads are highly popular as well. From the perspective of spectator safety, the second one includes greater risks. Recent legislative changes related to motorsport have been introduced, aiming to mitigate and minimize risk factors that endanger the lives and physical safety of spectators. The author examines these legislative changes, the associated regulatory tasks in sports policing, and highlights some factors that hinder the police in fulfilling their responsibilities.

Kulcsszavak: sportrendészet, gépjárműsport,
nézők biztonsága, biztonsági ellenőrzés,
jogszabályváltozás

Keywords: sports policing, motorsport,
spectator safety, safety inspection, legislative
changes

A jogszabályi környezet változása

A tömeges szabadidősport és az élsport professzionalizálódása eredményeként az alapsportágak differencializálódtak és új sportágak jöttek létre. A folyamatnak köszönhetően jelentek meg a technikai sportok, így az autó és motorsport is. [1]

A korai gépjárműversenyek nem csak a versenyzők, hanem a nézők szempontjából is rendkívül veszélyesek voltak. A legelső autóversenyként jegyzett, 1894. július 22-én rendezett Párizs-Rouen futamról a korabeli francia folyóirat, a *Le Petit Journal* részletesen beszámolt az esemény másnapján. A *Concours des Voitures sans Chevaux* – vagyis a lovak nélküli járművek versenye nem a biztonsági intézkedésekről, hanem a balesetekről vált ismertté: több súlyos baleset is bekövetkezett a futamon. A folyóiratcikk összesen egyszer tesz említést biztonsági intézkedésről, mely szerint a rendőrök tíz alkalommal terelték le a kíváncsi nézőket az úttestről. A következő években számos futam résztvevője és nézője lelte halálát versenybalesetekben. [2]

Napjainkban már lényegesen több figyelmet fordítanak a szervezők a biztonságos versenykörülmények megteremtésére, mégis előfordul, hogy egy-egy gépjárműsport-versenyen súlyos vagy akár halálos baleset következik be. Hazánkban az egyik legsúlyosabb baleset a 2024. március 24-i Esztergom-Nyerges Rally versenyen történt, miután egy versenyautó az út mellett álló nézők közé sodródott, akik közül öt fő elhunyt.

Fontos megjegyezni, hogy az állami beavatkozás a sportban csak kiegészítő, segítő, befolyásoló lehet annak érdekében, hogy a sport a civil szektor része maradjon. [3] Ugyanakkor nem kérdés, hogy abban az esetben, ha a tevékenység végzése során a résztvevők a saját vagy mások életét, testi épségét veszélyeztetik, az államnak, a jogalkotásnak, és egyes állami szervezeteknek be kell avatkozniuk a kockázatok minimalizálása érdekében.

Az előzmények következtében a közelmúltban a sportrendezvényekkel összefüggésben jogszabályváltozás történt, ugyanis a sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: Rendelet) 2024. június 25-től a gépjárműsport-rendezvények esetében is alkalmazni kell. Gépjárműsport-rendezvény a gépjárművek részvételével, korlátozottan megközelíthető és körülhatárolt területen szervezett verseny, edzés, teszt és bemutató (a továbbiakban: verseny), ha az megfelel a Sporttörvény szerinti sporttevékenységnek, vagy közvetlenül ahhoz kapcsolódik. [4]

A jogszabályváltozás következményeként a gépjárműsport-rendezvények is a sportrendészet tárgyává váltak, amely a rendészet egy speciális ága. A sportrendészetet, mint tevékenységet számos jogszabály szabályoz, amelyek iránymutatásként szolgálnak a sportrendészettel összefüggő tevékenységeket végző rendőri szervek számára. [5]

Sportrendészet a gépjárműsportban

A népszerű sportágak eseményei hazánkban is tömegrendezvényé váltak. Ennek következményeképp egyre nagyobb jelentősége van a közrend és a közbiztonság fenntartásának, valamint a biztonságérzet biztosításának mind a sportolók, mind a nézők körében. A szervezőkre és a rendészeti szakemberekre egyaránt nagy felelősség hárul, hiszen alkalmazkodniuk kell a változó kihívásokhoz. [6]

A jogszabály-módosítás hatályba lépését követően már a gépjárműsport-rendezvények esetében is igaz, hogy a versenyrendszerben szervezett versenyek lebonyolítására alkalmas sportlétesítményeket a rendőrség, a katasztrófavédelem, az Országos Mentőszolgálat, az egészségügyi államigazgatási szerv, a sportszövetség, a létesítményt használó sportszervezet, a szervező, a tulajdonos, az üzemeltető, a szervezővel szerződéses jogviszonyban álló egészségügyi szolgáltató, a rendező szerv és a Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Bizottság képviselői a versenyrendszerben megszervezett versenyt megelőzően legalább harminc nappal, évente legalább egy alkalommal közös ellenőrzést végeznek. [7] Az ideiglenes versenypályák esetében is fontos a személyi és vagyoni biztonság. Az ideiglenes versenypályák esetében az állandó fizikai akadályok hiánya, és a nem versenykörülményekre épített környezet miatt fokozottabb figyelemmel kell lenni biztonságos versenykörülmények megvalósulására. [8]

A sportrendészettel összefüggésben a magánbiztonság és a közbiztonság szoros kapcsolatban van egymással. Mind a rendőrség, mind a társszervek, társhatóságok kötelesek mindent megtenni annak érdekében, hogy a sportrendezvényen résztvevők személyi és vagyombiztonsága ne sérüljön. [9] A rendőrség és a fenti társhatóságok, szervezetek, személyek közös feladata, hogy gépjárműsport-rendezvények ideje alatt a résztvevő járművek, a nézők, valamint más, illetéktelen személyek a rendezvény ideje alatt fizikailag elválasztásra kerüljenek oly módon, hogy rendkívüli esemény

– például baleset, a jármű irányíthatatlanná válása, kisodródása – esetén a nézők testi épsége biztonságban legyen. [10]

A Sporttörvény előírja, hogy a szakszövetségeknek a sportág rendeltetésszerű működése érdekében, a biztonságos lebonyolítással kapcsolatos szabályokat meg kell alkotnia. Különösen fontos lenne ez a technikai sportok – kiváltképp a gépjárműsport – esetében, ahol egy apró hiba is súlyos következményekkel járhat. Ezt a szabályzatot azonban ezidáig sem a Magyar Nemzeti Autósport Szövetség, sem a Magyar Motorsport Szövetség nem alkotta meg. A biztonsági szabályzat hiányában a rendőrség feladatellátása is nehezebb, hiszen nem tudja a biztonsági szabályzatban foglaltak teljesülését vizsgálni, és nehezebb döntést hoznia atekintetben, hogy a rendezvény nézők részvételével megtartható-e avagy sem.

További probléma, hogy a hatályos jogszabályok érezhetően a látványcsapatsportágakra fókuszálnak, és nem veszik figyelembe a gépjárműsport más, sajátos jellegét. Mindez megnyilvánul például a beléptetésre vonatkozó szabályokban, és a sportlétesítménybe bevihető tárgyak vonatkozásában. Míg a látványcsapatsportágak esetében általában két élesen elkülöníthető nézői csoportról – szurkolókról – beszélhetünk, addig az autó- és motorsportban több versenyző szurkolói jelennek meg, akik jellemzően nyugodtabb pszichikai állapotban vannak. A sportrendészet egyik fő feladata az élet- és vagyombiztonság fenntartása, az alapjaiban eltérő sportágakból fakadóan azonban más tényezők veszélyeztetik a közrendet, közbiztonságot. Míg a látványcsapatsportágak esetében a tömeghangulat, a nézők mozgása, viselkedése, egymásra gyakorolt hatása, és a garázda magatartások megjelenése lehet veszélyforrás, addig a gépjárműsport esetében a veszélyt sokkal inkább a nagy sebességgel közlekedő gépi meghajtású járművek és a tiltott helyen tartózkodó nézők okozzák, és ennek élesebben meg kellene jelennie a jogszabályi környezetben is. Mindez szintén nehézséget okozhat a rendőrség számára atekintetben, hogy hozzájáruljon-e a sportrendezvény nézőkkel történő megtartásához.

Önmagában a közlekedés veszélyes üzem, nem kérdés, hogy amikor a cél éppen a gépi meghajtású járművekkel való versenyzés, a járművek teljesítményének és a versenyzők képességeinek összemérése, akkor is veszélyes üzemi jellegről beszélhetünk, hiszen e technikai

sport esetében megjelennek olyan rizikófaktorok, amelyek az elháríthatatlanság problematikáját vetik fel. [11]. A versenyen felmerülő rendellenes működésnek súlyos következményei lehetnek.

A nézők viselkedése, mozgása is eltérő lehet az egyéb sportrendezvényen megszokottaktól. A rendőrségnek figyelembe kell vennie azt is, hogy a versenyen a résztvevők hogyan mozoghatnak, ellenőrizhető, megakadályozható-e a mozgásuk, garantálható-e, hogy a verseny ideje alatt a járművek által versenypályaként használt területen nem fognak tartózkodni.

Sportrendészeti szempontból nehézséget jelenthet, hogy tömegben a személyek feloldódnak, úgy érzik, hogy anonimá válnak és kikerültek a társadalmi ellenőrzés alól, másképp viselkednek mint ami egyéneként reájuk jellemző. [12] A tömegben az egyének – más személyek magatartását követve – olyan helyen tartózkodhatnak egy gépjárműsport-versenyen, ahol egy váratlan esemény, például a versenyjármű kisodródása során fennáll a személyi sérülés vagy akár a halál bekövetkezésének lehetősége.

Abban az esetben, ha a versenyen a résztvevők vagy a nézők magatartása veszélyezteti a biztonságot, és felszólításuk nem vezet eredményre, a szervező a rendezvényt köteles felfüggeszteni, amennyiben erre nincs lehetőség, befejezetté kell nyilvánítani. [13] Amennyiben ennek a szervező nem tesz eleget, a rendőrség a versenyt megszakíthatja, befejezetté nyilváníthatja. A rendőrség határozatban megtilthatja sportrendezvények nézőkkel történő tartását, ha a biztonságos megrendezés feltételei hiányoznak, ha a szervező vagy rendező a biztonsági szabályokat megszegi, vagy ha a biztonságtechnikai ellenőrzés elmarad. Az illetékes rendőr-főkapitányság a biztonsági előírások megsértése esetén közigazgatási bírságot szabhat ki a szervezővel és a rendezővel szemben, és ismételt jogsértés esetén korlátozhatja a nézőszámot vagy megtilthatja nézők részvételét. [14]

A gépjárműsport esetében nem könnyű feladat megteremteni a nézők biztonságához szükséges feltételeket. A sportlétesítmények létrehozása egyfajta üzletté vált, az ingatlanbefektetéssel – népszerű sport lévén – gazdasági szempontból is kifizetődő lehetne, egyúttal olyan új sportlétesítmények jöhetnének lére, amelyek garantálják a résztvevők biztonságát. [15]

A nézői biztonságot fokozhatja a rendészeti célú pilóta nélküli állami légi járművek (drónok), vagy oszlopra szerelhető IP kamerák alkalmazása, amelyek segítségével mérsékelt anyagi ráfordítással figyelhető meg egy terület, vizsgálható a nézők mozgása. A drónok ugyanakkor veszélyt is jelenthetnek a sportrendezvények biztonságára, hiszen segítségükkel feliratok, veszélyes anyagok szállíthatók egy sportrendezvény helyszínére, ezért a dróndetektálás a magáncélra használt drónok elterjedésével egyre nagyobb hangsúlyt kaphat. [16]

Következtetés

A gépjárműsport biztonsági kihívásai összetettek, mivel a sportág sajátos jellegéből a közrend, közbiztonság fenntartása mellett a gépjárművek jelenlétéből és sebességéből fakadó veszélyeket is figyelembe kell venni. A jogszabályváltozás ellenére – ami ugyan üdvözlendő – továbbra is számos hiányosság, kérdés merül fel, különösen a biztonsági szabályzatok hiányából fakadóan, amelyekre az egységes rendészeti gyakorlat kialakításához feltétlenül szükség van. A köz- és magánbiztonság hatékony együttműködése, a modern technológiai eszközök alkalmazása, valamint a jogszabályi környezet folyamatos fejlesztése elengedhetetlen a nézők biztonságának garantálása érdekében.

Irodalomjegyzék

- [1] Tóth Nikolett Ágnes. Sports Policing Tools in a Changing World. (2018) *Magyar Rendészet*, 1586-2895 1787-050X 18 3 221-235
- [2] Kovács J. T. (2024). Illegális gyorsulási verseny – Ártalmatlan sporttevékenység vagy veszélyes magamutogatás? *Sportjog* 2024/2-3, 50-56.
- [3] Tóth, Nikolett Ágnes: A sportszerződések hazai jogszabályi háttere, különös tekintettel a labdarúgókra. *Magyar Jog* 62: 6 pp. 359-363. p. (2015)
- [4] A gépjárműsport-rendezvényen részt vevő gépjárművekre kötött felelősségbiztosítás szabályairól szóló 121/2024. (VI. 10.) Korm. rendelet
- [5] Nagy-Tóth N. Á. (2020) Thoughts about the current issues of sports policing. *Belügyi Szemle* (2010-), 2062-9494 2677-1632 68 3 Special Issue 77-93,
- [6] Tóth N. Á. (2021) Technnological innovations in the field of sports policing. *Часопис Національного університету "Острозька академія"* 1-24.
- [7] A sportról szóló 2004. évi I. törvény
- [8] Kovács J. T. – Nagy-Tóth N. Á. Hatékony rendőri intézkedések az illegális gyorsulási versenyek felszámolása érdekében, különös tekintettel a társszervekkel történő együttműködésre. Kézirat, megjelenés előtt.
- [9] Tóth, Nikolett Ágnes: The Application of Innovative Sports Policing Tools. *Casopis Policajna Teoria a Prax* 2021 : 2 pp. 102-114., (2021)
- [10] A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló 2009/103/EK irányelv módosítására az Európai Parlament és a Tanács által kiadott 2021/2118 (2021. november 24.) irányelve
- [11] Tóth N. Á. (2019). A sportjog mint sajátos szakjog. Magyar Lap- és Közlönykiadó. 135. p.
- [12] Tóth N. Á. (2017) A sportrendezvények biztosítása az elmúlt évszázad eseményeinek tükrében. *Gazdaság és Jog*, 25: 1 pp. 13-19.
- [13] A sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet
- [14] A sportról szóló 2004. évi I. törvény
- [15] Tóth N. Á. (2014) Kereskedelmi szerződések a sportban- szponzoráció, arculatátvitel. *Gazdaság és Jog*, 22: 6 pp. 14-20.
- [16] Tóth N. Á. (2020) Innovatív sportrendészeti eszközök. *Belügyi Szemle* (2010-) 68: 4 Különszám pp. 123-136.